

Nro. 33.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indált Bétsből Pénteken Aprilis 23-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége méltóztatott, Fő Cancellari-
us Gróf *Ugarte*, és az Udvari Camara Előülöl-
jét Gróf *Wallis*, Urakat, az elsőnek a' maga ed-
dig volt hivatala is meghagyattatván, a' máso-
dik pedig a' Statustanátsnak belső dolgokra ügye-
lő részéhez rendeltetvén, Státus és Conferentzi-
ális Ministerekké kegyelmesen kinevezni. Ugyan
ekkor a' Finantziai Deparamertombéli, ideigva-
ló előülölőséget, Gróf *Ugarte* új Státus és Con-
ferentziális Minister úrra méltóztatott bizni ő
Felsége.

Husvét második napján igen kedvetlen időnk
vala; a' hó és havas esső néhány versben meg-
eredett: a' Sz. István napi inneplés azonközben,

mellyet Felsőges Urunk egy időtől fogva husvét másod napjára méltóztatott által tételni, igen fényes pompával ment véghez a' Sz. István templomában, a' hova szokott szolennitással, drága készületű hintókban, a' Magyar és Német testőrző seregek által kísértetvén, jöttek-el Felsőges Urunk, Felsőges Aszszonyunk, 's a' Cs. K. Fő Hertzgek, az ő F. ge testvérei.

A' Tsatászó mezőről.

Ennyiben áll szórol szóra az a' levél, melyet, mint közelébbi levelünkben röviden említettük, Bárá Dörnberg a' Frantzia Generálisokhoz intézett: —,

„A' Gen. Morand és Carra S. Cyr levelezéseikből úgy esett értésemre, hogy a' Hannoverai tartományoknak lakosai ellen a' leg keményebb eszközöket akarják elvénni, a' melly lakosok az ő Orosz Császári Felsőge győzedelmes fegyverei által megszabadítottván, parantsolatot vettek az ő Cs. F. ge nevében, hogy magokat mint törvényes Fejedelmeknek alattvalói, úgy tartsák; 's a' kik az Orosz seregek Komendánsának meghatározott parantsolatjára kéntelenítették fegyvert fogni, hogy magokat és honyaikat oltalmazzák. Nem lüggött az ő hatalmuktól, hogy magokat ezen parantsolat alól kivonhassák. Éppen ilyen igazságos és kemény büntetés lett volna a' következése, az ő Fejedelmekhez tartozó kötelességek' gyalázatos megrontatásának. Erre nézve a' minden pallérozott nemzetektől bévétezt népek' törvényével ellenkeznie, ha a' Hannoverai tartományokban csak egy alattvalót is, mint rebellist, úgy néznének, 's mint olyannal úgy bánának. Nem akarom, Uraim! gondolni, hogy

az Urak magoknak egy ilyen gyalázatos eszközzel való élést megengelnének: de kinyilatkoztatom, hogy a' tromfot tromfal ütni mindeu esetben kész határozással vagyok, és hogy minden foglyokkal, a' kik hatalmamban vannak, az elsőtől fogva az utoisóig, valamint szintén mind azokkal is, a' kik ennekutánna kezemre kerülhetnek, éppen olyan keményen fogok bánatni, mint az Urak bánatnak a' Hannoverai lakosokkal, és hogy az Urak életekkel tartoznak felelni azokért, a' kik az Orosz seregek' vezérjeknek meghatározott parantsolatjára fegyvert fogván Királyok és Hazájok eránt való kötelességeket teljesítik. Költ. *Boitzenburgban* Aprilis 5-dikén, 1813. —

„Báró *Dörnberg*, Nagy Britan-
niai Generálmáior, 's egy Orosz
és Pruszus sereg' vezére.

Berlini tudósítások. —

„Egy *Hámburgi* tudósításnak, melly Aprilis 9-dikén indúlt, utolsó szavai ezek: — „A' Gen. *Dörnberg*től a' Frantzia Generálisokhoz intéztett írásnak már lett annyi következése, hogy a' *Lüneburgban* elfogattatott polgárok nagy részint elbotsáttattak.

„A' *Bremából* Aprilis 5-dikén indúlt újság ezeket írja: A' városunkban lévő Katona biztosság által tegnap megszentziáztatott személyek ezek: *Friese Hermány*, 26 esztendős, kováts legény; *Boschken Ripke*, 29 esztendős, takáts; *Arens Hermány*, 32 esztendős; *Neuhaus Hermány*, 21 esztendős; *Harms*, 45 esztendős, minnyájok a' *Blexeni* kerületből valók, 's minnyájok fegyveresen taláttattak 's fogattattak el

a' *Blexeni* sántzban. — A' halálos sententzia szerint agyon lötéék őket a' város mellett, 's javakat confiscálták. — „Eppen most veszszük a' tudósítást, hogy ő Exc. ja az *Eckmühli* Hertzeg (*M. Davoust*) minden óráu meg fog ide a' *Weser* torkai Departamentomba érkezni. *Lüneburg*-ból, a' hova seregének előljáró tsapatjával Gen. Major *Montbrun* beszállott. Ő Csász. Felsége, ő Exc. jára (az *Eckmühli* Hertzegre) bízza a' 32. dik Katonai Osztálybéli fő vezérséget. —

„A' *Hámburgi* tudósítások szerint azt bízza Orosz Generalis Báró *Tettenborn* a' múlt hónap 25-dikén *Decken* és *Zesterfleth* nevű Bárókra, hogy a' *Brémai* és *Verdeni* Hertzegegekben organizájanak néhány fegyveres Légiókat, mellyek a' magok tartományaiknak nevekről neveztesse- nek, a' *Hannoverai* czímet tegyék-fel, vagy viseljék; a' tartományoktól a' Rendek által biztatott hó pénzrel fizettessenek; 's mennél nagyobb sietséggel lehet indulható állapotba helyeztetődjenek. Ezen seregeknél Angliai hadite- nyíték fog tartatni, 's a' bűnösök az Angliai ha- di törvények szerint ítéltetnek-meg. —

„*Lübeck* 1000 embert állított-ki a' maga köl- tségén ruhásván 's tartván is őket. Ezek már a' *Tettenborn* armádájával össze tsatolták ma- gokat. Az ő czímerek veres kereszt; ilyen cím- írásokkal: *Isten velünk*, és, *Német Ország vagy halál*. — A' *Lübecki* lakosok, a' *Napoleon* Co- dexivel, a' Pátensekkel, 's az új vám nemeivel egyetemben, minden e'félóket egyszerre el tö- rólték.

„*Aprilis* 6-dikán megérkezett *Rostockba* az első *Svédus* sereg. —

„A' tengermelleyéki váraknak ostromoltatásokra nagy számú Svécus ágyústsajkák fordítottak. —

„Az eddig *Stettinben* volt *Breda* nevű Dánus zúlt, Mártzius 29-dikén reggeli 6 órakor, az ott lévő Frantzia őrző sereg, tetétől-talpig formaruhában öltözködve, fogságra vitte.

„*Stralsundból* Április 6-dikán írják, hogy a' Svécus seregek, a' mellyek *Rügen* szigetéről érkeznek oda, naponként tovább indúgatnak onnét *Rostok* felé. Még nem tudják bizonyosan, hol gyülekeznek össze, vagy hol várják - bé egymást, de azt beszéllik, hogy minnyájan *Lüneburg* felé folytatják útjokat. A' Koronaörökös Herceget (Bernadottét) Április 15-dikére várják *Stralsund*-ba. A' polgári adó olly nagy volt *Stralsundban* a' Frantziák' ott léte alatt, hogy egy közepszerű háztól 383 tallért is kellett fizetni. Annak a' Svécus seregek számát, melly ide kiszállott és még kiszállani fog, 35 ezer emberekre tesszik. —

Ezen kívül két önként vállalkozó, t. i. egy lovas és egy gyalog Légiót is állít - ki az úgy nevezett Svétziai Pomeránia, mellyeket maga ruház és tart a' nép. Az insurekció ezen kívül leszen, a' mellybe a' 18 esztendőtol fogva 30-zig való fegyverfogható férfiak tartoznak minden külömbség nélkül.

Arról a' *Magdeburg* mellett történt verekedésről, melyről a' 21-dik számú M. Kurir' két utolsó lapjain egy előre való Orosz tudósítást adtunk - ki a' Berlini újságok után, ilyen Prusz-

szus tudósítást adtak - ki a' Boroszlói újságok
 Április 11-dikén: —,

„A' Gen. *York*' vezérlése alatt lévő Prusz-
 sziai ármádnak egy része dicsőségesen meg-
 verekedett Április 5-dikén a' *Magdeburgból*
 a' *Gommerni* vidékekre kijött Frantzia sere-
 gekkel. Azon Frantzia seregnek elűzésére, a'
 melly (az *Albis* bal partján) a' *Leutzkai*, *Gom-*
merni, és *Mockerni* vidékeket pusztította, kö-
 zönséges verekedésre való rendeléseket adott ki
 a' fő vezér Gróf *Wittgenstein*. A' Frantzia se-
 regeket, mellyekre számok 40 ezer emberre
 tételik, az *Olasz* Vice - Király és ő alatt *Gre-*
nier és *Lauriston* Osztályos Generálisok vezér-
 lették. A' Prusszus Generális *Borstel* vezérle-
 se alatt lévő tsapatok már Mártzius végétől fog-
 va gyakran özsze tsapkodtak ezen Fr. seregek-
 kel, a' mellyek mind inkább meg inkább ipat-
 kodtak kiterjeszteni ezen vidéken a' magok na-
 gyobb erejüket. Mostanában pedig, mikor a'
 miéink is számosabb tsapatokkal kezdetek oda
 előre nyomulni, egy póntra gyűjtötte özsze a'
 Vice Király is a' maga erejét, 's *Gommern* és
Mockern között állásba helyhezette magát.
 Gróf *Wittgenstein* ezt látván Ápril. 4-dikén után-
 na indította az egy pont felé hátráló ellenségnek,
 a' Gen. *Hünerbein* brigadáját *Leutzkau* felé, 's
 Április 5-dikén reggel ugyan oda a' Prusszus
 gyalogságot is útnak indította, mellynek a' lett
 a' következése, hogy az nap dél tájban *Dannig-*
kow mellett vakmerő özsze tsapás történt. Az
 ellenség sok gyalogságot állított - bé ezen faluba,
 's ennek háta mege is sok lovaságot és artillériát
 állított. —

„*Gen. York* a' Napkeleti Pruszszia első Re-
gimentjének két Batalionjait a' nevezett falunak
néki bocsátván, ez az ellenség vakmerőséggel ol-
talmazta mind addig, még azt Májor *Lobenthal* ba-
jonéttokkal meg nem támadtatta és el nem vette. A'
vesztés nem kevés volt mind két résztől: az el-
lenség pedig már ahhoz készült, hogy másod vers-
ben is réá rontson a' nevezett falura, de ugyan
akkor arra *G. Bülow* és *Borstel* annak bal szárnyára
nagy erővel réá ütöttek, a' melly közben az éjt-
szaka elkövetkezvén a' verekedésnek véget vetett.
Az ellenség pedig hasznára fordította a' setétsé-
get, és vissza ment Magdeburga. —

„Valami 1000 folyok, kik között 20 tisztek
találhatnak, 's egy ágyú, és néhány puskaporos
szekerek voltak réánk nézve ezen napnak gyü-
möltsé. A' 10 dik számú Frantzia vadász Rege-
ment nagy részint semmivé lett; 's két Generálisai
Grosnier és *Gambler*, a' mint mondják terhesen
megsebesítetve vitették - kia' verekedéséből. —

„A' mi részinkről való vésztes a' *Gen. York*
seregénél valami 200 elesett vagy megsebesedett
emberekből állott, kik között 4 tisztek találhat-
tak. A' *Borstel* osztályának is lehetett egyennyi
vesztése: de tőlle (*Bülow*tól) még nem érkeztek
volt el a' tudósítások. —

„Minden seregeink, a' mellyek ezen vere-
kedésben jelen voltak, megkülömböztetett bátor-
séggal, elökéllettséggel, és készséggel telyesi-
tették a' fő vezér parantsolatait, a' mellyért né-
kik Gróf *Wittgenstein* a' maga nagy meglege-
dését tudokra adatta, 's a' mint egy útagó, a' ki
mind ezeknek szemmelátó tanujok volt, bizo.

nyitja, a' mi vitéz hazánkfiai ezen alkalmatossággal nagyon érdemessé tették magokat az ő északi fegyveres társaiknak tiszteletekre. Azt is mondja ez az útas, hogy a' természeti érzékenységre különben igen hajlandó Kozákokat annyira magokon kívül ragadta az enthusiasmus a' Pruszszus katonák bátorságának szemlélésére, hogy a' nyakokba borulták és megölelik őket.

Az Olasz Vice-Király ilyen Proklamációt intézett Magdeburg mellől, *Königsborn* nevű hadi szállásáról, Aprilis 4-dikén azon tartományokhoz, mellyek a' Frantzia seregek által elfoglaltatva vannak: —,

„Az ellenség a' ti birtokaitokba néhány lovas csoportokat beszállítani mérészelt. Ti kitálatni kívánjátok ezen vakmerőségnek okait — itt következnek:

Az ellenség, a' mi vesztésünknek, mellyel mi egy sivatag (inhospitális) országban a' kegyetlen klíma miatt szenvedtünk, haszontalan deszerentsés szemlélője lévén, olyan ábrázatot vett fel, hogy a' mi szerentsétlenségünket megveretetésnek tartja, 's kevély volt vele, éppen mint ha azt néki kellene tulajdonítanunk. Örvendező tébolygásában elfelejtette, hogy tsak kevés idő előtt minden öszszetsatolt seregeivel meg nem akadályoztathatta a' mi *Moskauba* való bemenetelünket, 's hogy a' *Kremlnek* régi kapui, önön szemel előtt kinyitni kéntelenítették Szajink előtt. Talám nem tudja azt Európa, hogy a' *Niementől* fogva *Moskaugig*, és *Moskautól* fogva az *Alhisig*, semmi egyéb szerentsével nem ditsekedhetik az ellenség, hanem tsak hogy

a' *Belini* kabinétet hiszregésre vette. Nem tudja é azt Európa, hogy az Oroszok, mikor még önnön földjökön verekedtek, egész reménségeket palotáiknak és kunyhóiknak felégettetésekbe helyeztették: külső országokban pedig a' kötéseket megrontására való ingerlésben, és a' népeknek fellázzasztatásokban kénytelenítettek keresni boldogságokat. A' Frantzia ármádik által elfoglaltatva lévő tartományoknak lakosait! Ti az ellenségek minden iparkodásait, mellyeket ő a' ti javatok és kötelességeitek eránt való megsalattatásokra megpróbálni mérészelhetne, bosszankodással és félelem nélkül magatoktól eltaszítani fogjátok bizonyosan. Kötelességeitek és törvényeitek eránt hűségesek lévén, örökre eligazítottok magatoktól azt a' híresnevezetességet, mellyel a' Prusszusok a' magok historiájokat jegyesé tették. A' Frantzia armáda nem hadakozik a' népek ellen; ő védelmezni fog benneteket az Oroszok és Prusszusok ellen de meg sem szenvedti azt, hogy az ő általa elfoglaltatott tartományokban valamelly alattvaló az ellenséghez szírtson, 's annak plánumait elősegélje. —

„Ehezképpst, Mi Frantzia birodalombéli *Eugénus Napoleon*, ezen birodalomnak fő Státus-Cancellariusza, Olasz Vice-Király, Velencei Fejedelem, Frankofurtumi Nagy Hercegségbéli örökös Princz, a' Császár és Király Helytartója, 's a' Német országi armáda fő vezere, megparantsoltuk és parantsóljuk: —

1)ször. A' Fr. seregektől elfoglaltatott tartományokban találtató minden lakos, a' ki valami olyan tselekedeten, levelezésen, vagy akár mi egyéb lépésen rajta találtatik, mellyel a' Fr.

birodalom és szövetségesei ellenségeiket segíteni
 iparkodik, vagy az eránt valami szolgálatot
 akar mutatni, helybe mingyárt elfogattván egy
 katona biztosság eleibe állíttassék, és 24 óráknak
 lefolyók alatt megölettessék. — 2)szor. Ezen Pro-
 klamátzió hirdettessék, két (Frantzia és Német)
 nyelven nyomtattassék, 's a' Fr. árnládak által
 elfoglaltatva lévő tartományokban függesztessék-
 ki. — 3)szor. A' Generálistáb Komendánsára, a'
 Marsalokra, Generálisokra, Kormányozókra, és
 Várkomendánsokra bízattatik, hogy ezen paran-
 tsolatot hajtassák végre. — „Költ a' mi fő ha-
 di szállásunkon, Königsbornban, Aprilis 4-ikén,
 1813. —,

„Eugénus Napoleon.

D á n i a.

A' Hámburgi újság sszerént így írtak Kop-
 penhágából Mártz. 29-dikén: —

„Orosz Gen. Hertzeg *Dolgorouky* (a' ki nem
 régiben *Koppenhágába* érkezett) még itt tartó-
 kodik, 's a' Holsteini Regementnek, a' Királyi
 testőrzőknek, és a' Király' Regementjének kato-
 na parádéjokon jelen lévén, azoknak szép ma-
 goktartásokat bámúlással szemlélte. Svécus Ge-
 nerális Gróf *Mörner* is itt van. Mondják, hogy
 Gróf *Möltke* a' Sándor Császár fő hadi szállásá-
 ra fog innét fontos követségbe küldetteini. Az
 Anglus hadi hajós sereg *Koppenhágával* által-
 eilenben tartózkodik. *Udall* nevű Kapitányunk
 a' múlt szerdán, Hadnagy *Thomsen* pedig tsö-
 törtökön, az Anglus Admirálisshoz küldettettek
 követségbe. Mondják, hogy a' volt követségek-
 nek tárgya, hogy olyan egyezésre lépjenek velle,
 hogy az Anglusok a' Dániai kereskedő hajókat

a' Bálticum tengeren és annak szigetei között többé nem bántják: a' Dániai prédáló hajóknak már külföldben is megtiltatott volt egy időtől fogva a' rablás és prédálás. A' Dániai napnyugati partokon letartóztatva volt hajók szabadon bocsátattak.

Nagy Britannia.

Londonból ezeket írták a' Håmburgi újság szerint Mártz. 30-dikán: — „

„A' Cambridgei Királyi Hertzeg mint mondják, nem soká által fog evezni a' száraz Európa. — „Londonban kihirdette, hogy rendszerént minden 14 nap alatt egyszer, vagy pedig mind annyiszor, valahányszor elegendő kereskedő hajók az elevezésre készen lesznek, útnak indítatnak, és fegyveres hajó által kísértetnek az Albis torkához.

Spanyol Ország.

A' Dalmatziai Hertzeg (M. Soult) helyett a' ki már Párisba megérkezett, Gen. *Gazan* a' Déli ármádat, Gen. *Clauzel* pedig Gen. *Caffarelli* helyett (erről nem írják hova utazott - el), az Északi ármádat vezérlették Spanyol országban.

Kadiksból egy postahajó érkezett-meg Mártz. 30 dikán Londonba. A' Kadiksi tudósítások Mártz. 20-dikáig szoltanak. Ezek szerint olyan tudósítások érkeztek volt *Malagából* Kadiksba, hogy Kataloniai insurgens vezér *Lacy*, egy 7000 emberekből álló, Fraantzia osztályon, mind mondják győzedelmeskedett.

A' *Gibraltári* ujság így irt Mártz. 6-dikán: — „*Suchet* (az *Albuferai* Hertzeg) kéntelennek lenni szemlélte magát, hogy Arragoniába erő-

séget küldjön, minthogy egy Gerillás-sereg' vezére *Villa Franca*, és *Sarsfield*, egy Kataloniai igen próbára termelt insurgens vezér, *Muelhez* (*Saragossa* mellé) elényomúltak volt. A' hírek szerént az úgy nevezett Portugalliai armáda nem állott többől 38,700 gyalogoknál és 3265 lovasoknál. *Salamanca*ban csak 2000 Frantzia volt. Az Anglus szélső vigyázók minden nap öszsze tsaptoktak a' *Suchet* szélső vigyázóival. A' *Commerc* nevü Anglus Fregát egy millio tallérokka *Kadiksba* érkezett *Februárius* 26-dikán. A' *Kadiksi* templomokhoz tartozó Papi gyülekezetek, kivévén az egy *Rosaria* templomhoz tartozókat, nem akarták az Országlószéknek az *Inquisitió* illető Dekretomát a' templomokban felolvasni."

Magyar Biblia.

A' Magyar Bibliának ama méltán híres nyomtatványából, mely 1794-ben, *Tudós Kiadója* gondja alatt, *Mappákkal* együtt, *Hollandiában* nyomtatott volt, maradt még *Erdelyben* *Kolosváron* egynehány *Darab*.

Ez által tehát tudokra adatik azon *Érdemes Erdelyi Hazafiaknak*, a' kik ezen kedves nyomtatványra jó ideig híjjába várakoztak, hogy ezen maradék Bibliák — hova mi jutott — letétek e' következő *Hellyekre*, úgymint: —

Kolosváron, Ref. Prof. T. T. *Szilagi Ferentz* —

N. Enyeden, Pred. T. T. *Budai* —

Maros Vásárhelyen, Math. Prof. T. T. *Bolyai Farkas* —

N. Szebenben, Ref. Pap T. T. *Keresztes István* —

Brassóban Könyváros *Kováts Gábor Urakhoz*,

Egy *Exemplár*, *Homloktáblával* és *Mappákkal* együtt 6 for., azok nélkül pedig 5 forint váltótzédulában.